

INFORMACE O CHARTĚ 77

ročník dvanáctý (1989) - č.8

uzávěrka dne 13.4.1989

.....
Dokument Charty 77 26 89 Noví signatáři	2
Dokument Charty 77 27 89 K petičnímu právu	3
Dokument Charty 77 28 89 Tragédie Židů v čs.poválečné skutečnosti	3
Sdělení VONS č.973 (T.Dvořák a H.Marvanová zůstávají ve vazbě)	7
974 (Věc S.Rittera postoupena)	8
975 (Věc J.Drobného projednána jako přestupek)	8
976 (St.Devátý ve vazbě)	8
977 (K odvolání v tr.věci proti I.Jircusevi a J.Tichému)	9
978 (I.Vojtková obviněna v tr.věci Fr.Stárka)	9
979 (T.Hradilek odsouzen)	10
980 (S.Popelka znova odsouzen)	10
981 (Trestní stíhání P.Pospíšala pokračuje)	10
982 (Rozsudek nad J.Petrovou a spol.pravomocný)	11
983 (Na K.Kastnera vydán trestní příkaz)	11
984 (V.Chramostová a L.Šilhánová odsouzeny)	12
985 (E.Vidlařová zproštěna viny)	12
Solidarita se Stanislavem Devátým	13
Solidarita s Václavem Havlem	14
Závěrečná řeč Hanu Marvanové (zkráceno)	15
V samizdatu nově vyšlo ...	16
Krátké zprávy: Schůzka kolektivu mluvčích, P.Cibulka píše z vězení, Dopis J.Čížka generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ, Ženy za Hanu Marvanovou, Řetězové hladovky pokračují, Setkání Demokratické iniciativy, Setkání s italskými odberáři, Zákaz shromázdění NMS v Brně, J.Šiklová žaluje Rudé právo, Reakce na dokument Charty 77, Fórum studentů AMU	17
.....

Informace o Chartě 77 vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Heřman Chromý, Podolí 2762, 276 01 Mělník

Pavla Paloušová, Na Kampě 8, 118 00 Praha 1

Petr Uhl, Anglická 8, 120 00 Praha 2

Informace o Chartě 77 vycházejí jednou za 14 dní. Jsou periodickou tiskovinou, nezávislou jak na státní moci, tak i na Charte 77. Uzce spolupracují s mluvčími Charty 77 a zveřejňují v plném rozsahu všechny dokumenty Charty 77 jakož i všechna sdělení VONS. Náklady na výrobu a distribuci jsou hrazeny z dobrovolných příspěvků z domova i z ciziny. Signatářům a aktívním steupencům Charty 77 v Československu se Infoch poskytuje podle technických možností, a to zdarma. V případě výroby a distribuce Infochu, které jsou nezávislé na naší redakci, jsou náklady na jeden výtisk i s poštovním 10 Kčs.

Přetiskování či jiné přebírání textů zveřejněných Infoch je možné jen s uvedením pramene. Bez uvedení pramene je možno přebírat dokumenty Charty 77, sdělení VONS, petice, otevřené dopisy, fejetony, jakož i texty, z jejichž charakteru či uvedení je zřejmé, že nebyly psány pro Infoch.

Charta 77 | 26 | 89

Noví signatáři

K Prehlášení Charty 77 ze dne 1.1.1977 se v době mezi 1.lednem a 31.březnem
připojili další 104 signatáři:

Jarešlav Adamec, stavební dělník
Richard Adamiček, jeřábnič
Martin Autoš, zahradník

Lumír Balabán, zámečník
Jiří Berger, dělník
dr.Pavel Bergmann, histerik
Karel Brát, elektromechanik
Mario Brejcha, elektrikář
PhDr.Eva Brožová,CSc., v domácnosti
Helena Ciprová, v domácnosti
Ing.Stanislav Ceufal, důchedce
Karel Cural, výzk.pracovník
Václav Černík, dělník
Josef Čížek, zámečník
Jarešlav Daňhel ml., technik
Jiří Dobaka, stavební dělník
František Dostál, dělník
Květoslav Doubek, opravář
Jan Drevinka, dělník
Miroslav Dudes, údržbář
Michael Dus, dělník
Jiří Fiedor, figurant
Josef Gabriš, knihař
Martin Gruša, zahradník
Jiří Hartych, železničář
ing.Hana Holcnerová, v domácnosti
ing.Tomáš Holenda, zkušební technik
ing.Petr Hesa, stavební inženýr
Marta Hroníková, uklizečka
Lubomír Hrubý, zedník
Zdeněk Hrubý, dělník
Jiří Jelínek, dělník
Jiří Jelínek, elektrikář
Petr Jelínek, dělník
Václav Kaiser, instalatér
Alena Kalusevá, důchedkyně
Pavel Kapustík, tepic
Dagmar Kapustíková, šatnářka
Luber Kohout, dělník
Jiří Kot, dělník
Zdeněk Ketrly, inv.důchedce
Kamil Keutský, závozník
Josef Kříž, řidič
Josef Kuhn, elektrikář
Vladimír Liberda, důchedce
Pavel Lukeš, skladník
Jan Macháček, hlídáč
Jiří Mateušek
Bliška Meissnerová, pečovatelka
ing.Aleš Michalík, technik
Stanislav Mileš, dělník
PhDr.Alena Mišková, archivářka

Tomáš Hradilek
mluvčí Chartu 77

Dana Němcová
mluvčí Chartu 77

Jan Mládek, plastikář
MUDr.Jarešlav Mičák, lékař
Ivo Mladek, dělník

Jana Mrkvová, sekretářka
Jan Najman, dělník
Jakub Najmír, spojař
Ladislav Nedvěd, sklenář
Michaela Němcová, zpěvačka
Jiří Neplech, odborný ekonom
Tibor Novotna, sněmcový mistr
Jan Oravec, dělník
Daniel Orság, ekonom zásobování
Radek Pára, dělník
Otto Paseurek
Miloš Petr, truhlář
Karel Petráň, elektrikář
Jaremiř Pisker, technoleg
František Pešaný, čišník
Jiří Pedský, dělník
Ilja Pravda, techn.úředník
Jan Pražma, učitel
Miroslav Prechážka, dělník
Juraj Puci, průvodce turistů
Jiří Sachr, strojník
Lumír Salzman, dělník
Dušan Sazama, dělník
Antonie Seykerová, důchedkyně
Igor Sibilla, řidič
Zdeněk Sliva, inv.důchedce
Vlastimil Smolík, dělník
Helena Srncová, zlatnice
Roman Šedivý, závozník
Zdeněk Šicher, dělník
Jiřina Šiklová, uklizečka
Petr Šulák, komíník
Pavla Šuláková, čaleunice
Ales Šulc
Marek Šved
Tomáš Turnovec, řidič
Jan Tydlitát, evang.-duchovní
Věra Tydlitáková, výtvarnice
PhDr.Aleš Valenta, historik
Běla Válková, učitelka
Patr Vašíček, dělník
Filip Velas, dělník
Barbara Veselá, pečovatelka
Ladislav Vrbá, kuchař
Renata Weimareová, v domácnosti
Roman Werner, programátor
Jaremiř Zapletal, dělník
Roman Zavřel, dělník
Petr Žežulka, řidič

Sáša Vondra
mluvčí Chartu 77

Charta 77 | 27 | 89 K petičnímu právu

Vláda ČSSR

Výbor čs. veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci

V období nutných radikálních změn je otázka důvěryhodnosti vlády otázkou principiální. Československá vláda je v rozporné situaci mezi politikou minulesti a potřebou se rychle vymanit ze zaostalosti a stát se respektovanou součástí evropského domu. V takové situaci musejí mít její sleva e to větší váhu.

Vláda se ústy svého předsedy vyjádřila i k protestním dopisům, ve kterých tisíce občanů vyjadřovaly nesouhlas s postupem mocenských orgánů proti pokojným manifestacím v lednu téhoto roku i proti následujícím soudním represím a v nichž se zasazovaly za skutečný a celestolečenský dialog o řešení vleké společenské krize.

Po dvaceti letech mlčení a tito občané v kritické chvíli vyslovili k nutnosti nových vztahů ve společnosti a přihlásili se tím ke spoluodpovědnosti za další rozvoj země. Umírněným a konstruktivním způsobem využili petičního práva, zakotveného v čl.29 Ústavy ČSSR. I předseda vlády Ladislav Adamec označil takovou aktivitu občanů za normální a legální.

Oznamujeme proto vládě ČSSR, že podle nám dostupných informací byly v Čs.rezhla- se, Čs.televizi, Českém literárním fondu a Českém fondu výtvarných umění vydány interní pokyny k postihu signatářů Iniciativy kulturních pracovníků. Podebné akce byly na některých pracovištích podniknuty i proti signatářům dopisu vědeckých a výzkumných pracovníků.

Zádáme proto vládu ČSSR, aby okamžitě, co nejrezhodněji a veřejně vystoupila proti anonymnímu protiústavnímu byrekratickému šikanování. Vláda musí ukázat, že je schopna garantovat to, co slibila občanům, protože opak by jen znova prokázal, že není schopna či ochotna garantovat ani ta nejsákladnější občanská práva.

Po tragických zkušenostech masových existenčních represí v posledních desetiletích, které zahmaly statisíce vzdělaných lidí do vnější i vnitřní emigrace, je nemyslitelné, aby vláda tolerovala jejich další opakování. V dnešní situaci si nemůžeme dovolit ztrácat cenné síly.

Vláda potřebuje pro úspěch jakéhokoli reformního programu ve společnosti vytvořit ovzduší tolerance a naděje pro všechny. Má k tomu dost prostředků, ale jedinou cestu - zajistit, aby právo v Československu představovaly zákony, a ne zvláštní anonymní jedinci, zneužívající moc podle okamžitých nálad byrekratického aparátu.

Vyzýváme všechny signatáře zmíněných peticí, aby na svých pracovištích rezhdně, veřejně a kolektivně bránili své právo zaručené ústavou a aby o každém náznaku svého postihu okamžitě informovali Úřad předsednictva vlády, Výbor čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci nebo Chartu 77. Postavme proti anonymní zvláštní konkrétní solidaritu.

Zádáme také Výbor čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci, aby byl v této věci nápomocen, aby hájil petiční právo občanů, zaručené ústavou, která má nejvyšší právní moc.

Čl.29 Ústavy ČSSR říká: "Občané a organizace mají právo obracet se k zastupitelským sborům a k ostatním státním orgánům s návrhy, podněty a stížnostmi; státní orgány jsou povinny je odpovědně a včas vyřizovat." Je tedy protiústavní, jestliže příslušné orgány namísto toho, aby petice "odpovědně a včas vyřizovaly", dávaly pokyny k administrativnímu nezákonitému postihu signatářů takových peticí.

2.4.1989 Tomáš Hradilek
mluvčí Charty 77

Dana Němcová
mluvčí Charty 77

Saša Vendra
mluvčí Charty 77

*

Charta 77 | 28 | 89 Tragédie Židů v čs.poválečné skutečnosti

Vláda ČSSR

Vladimír Janků, vedoucí sekretariátu pro věci církevní v předsednictvu vlády ČSSR
Ministerstvo kultury ČSR

Rada židovských náboženských sborů v ČSR

Zidovská náboženská obec v Praze

Státní ústav památkové péče a ochrany přírody

ÚV Českého svazu protifašistických bojovníků

Skutečnost, že počet obětí z řad československých občanů, kteří byli v letech 1939-1945 zavražděni, popraveni nebo padli či zahynuli během válečných operací, se odhaduje na 360 000 osob, je všeobecně známá. Tento údaj najdeme v oficiálních statistikách, v učebnicích dějepisu i v nejrůznějších projevech, statích a článcích, které se obdobím druhé světové války a osudem československých občanů během ní zabývají. Jen zřídka - a prakticky nikdy tím, kde je příslušný text určen širší veřejnosti - se však setkáme s informací, že v případě 240 000-255 000 osob z celkového počtu těchto obětí se jedná o osoby židovského původu, o velkou většinu Židů, kteří v předválečné republice žili. V rámci tzv."konečného řešení židovské otázky" zorganizoval nacistický správní aparát v protektorátě Čechy a Morava, vláda Slovenského státu na Slovensku a maďarské a německé úřady na Podkarpatské Rusi deportaci židovského obyvatelstva do koncentračních táborů, kde bylo spolu s mnoha Židů z dalších evropských zemí, přímo či nepřímo vykládených hitlerovským Německem, strašlivým způsobem vyvražděno. Včetně dětí, žen a starců.

Brzy po skončení války bylo zřejmé, že Židé jako významná menšina národnostní, kulturní a náboženská byli v řadě evropských zemí vyhlazeni. Tento smutný fakt se de určité míry vztahuje i na obnovenou Československou republiku, kde holocaust přežilo asi 44 000 osob židovského původu, tj.přibližně 1/3 původního počtu. V důsledku toho stál před československou veřejností dvojí úkol: nedopustit, aby tisíciletá přítomnost židovské pospolitosti v českých zemích a na Slovensku upadla v zapomnění, a zajistit, aby nebyly zapomenuty okolnosti, za kterých byla tato pospolitost likvidována.

K tomu byly zejména v českých zemích mimořádně příznivé podmínky. Spolu s ostatním zabaveným židovským majetkem byly v Praze soustředěny ve velkém množství předměty dokumentující náboženský i občanský život vyvraždovaného židovského obyvatelstva v obsazených zemích. Tento historicky i věcně nesmírně cenný materiál se stal po válce opět majetkem židovské pospolitosti a přešel do správy Židovského muzea v Praze. V roce 1950 předsila Rada židovských náboženských obcí (nikoli zcela dobrivelně) toto muzeum státu a pod názvem Státní židovské muzeum tak vznikla instituce, která patří k nejvýznamnějším svého druhu ve světovém měřítku. Pro potřeby muzea byly postupně adaptovány nevyužité pražské synagogy. V Maiselově synagoze byla instalována expozice synagogálního stříbra, v Klausově synagoze expozice věnovaná židovským zvykům a tradicím, ve Španělské synagoze byly veřejnosti zpřístupněny synagogální textilie. Také Vysoká synagoga a budova pohřebního bratrstva byly postupně využity pro potřeby muzea.

Zvláštní poslání připadlo synagoze Pinkasové, která byla v letech 1950-1953 důkladně rekonstruována a restaurována. V letech 1954-59 byl její interiér upraven na Památník obětí nacistické perzekuce podle návrhu akademických malířů Jiřího Johna a Václava Boštíka. Ti také opatřili vnitřní stěny nápisy se jmény 77 297 Židů z Čech a Moravy, kteří zahynuli během okupace. Tak se Pinkasova synagoga proměnila ve výjimečně působivý památník židovské tragédie, důstojný, výmluvný a v prostotě užitých prostředků monumentální.

Do počátku šedesátých let se tak staly expozice a zařízení Státního židovského muzea v Praze ojedinělou ukázkou života a osudu Židů zejména v českých historických zemích. Současně se Státní židovské muzeum stalo centrem vědeckého bádání o dějinách Židů v Československu.

Koncem šedesátých let se situace začíná měnit. V roce 1968 je Pinkasova synagoga - Památník obětí nacistické perzekuce - uzavřena. Důvodem bylo ohrožení zdí spodní vodou. Od té doby, tedy již plných dvacet let, je budova veřejnosti nepřístupná. Probíhají v ní nekonečné restaurátorské práce a stavební úpravy. Ani některé nové skutečnosti, jako je objevení staré rituální lázně (mikve) v objektu synagogy a snaha o její zpřístupnění, nemohou ospravedlnit neuvěřitelnou liknavost, s jakou obnova objektu postupuje. Během doby, ve které dosáhla desítky celá jedna generace, se nepodařilo opravit a zpřístupnit památník, jedinečný a nezastupitelný nejen v souboru expozic Státního židovského muzea.

Památník, který by této generaci (a ovšem i všem ostatním návštěvníkům) prostřednictvím silného osobního zážitku ukázal, jaké jsou důsledky radikálního totalitarismu, absolutně negujícího lidská a občanská práva včetně samotného elementárního práva na život ideologicky démonizovaného nepřítele (Židů) a všech aktivních nepřátel režimu vůbec. Toto poučení z novopohanské vzpoury proti evropské, židovsko-křesťanské tradici bylo v období normalizace u nás lidem odepřeno, mimo jiné i pro zjevně antisemitské prvky v propagandě a politice režimu.

Během oprav Pinkasovy synagógy byly odstraněny či zamalovány údajně vlhké omítky, nescučí nástenné nápisy. Teprve v současné době bylo rozhodnuto napsat jména zavražděných na panely a tyto panely upevnit (s malým odstupem) ke zdi. To by nasvědčovalo skutečnosti, že Pinkasova synagoga bude jednoho dne jako památník obětí opět sloužit. Je ovšem třeba mít na zřeteli, kolik nejrůznějších rozhodnutí a termínů už bylo během oprav přijato a stanoveno a kolik času obyčejně od rozhodnutí k jeho uskutečnění uplyne, pokud k němu vůbec dojde.

Další zarázející skutečnost, kterou už nelze odhýt poukazem na nezbytné stavební úpravy, se týká pamětní desky, kterou vytvořil v roce 1970 národní umělec Břetislav Benda, na objednávku Rady židovských náboženských obcí (RŽNO) z roku 1968. Tato rozumná sochařská práce (přibližně 4 krát 1 m) měla být osazena na místě, kde stávaly budevy vizerkových veletrhů v Praze 7 (v místech, kde dnes stojí Parkhotel). Jak připomíná nápis na levé části (deska se skládá ze tří dílů), byly na tomto místě soudružování Židé z Prahy a většiny Čech a odtud v transportech posílání do koncentračních táborů, především do Terezína. Deska však odhalena nebyla. Příslušné národní výbory a organizace KSČ opakovaně její osazení a odhalení nepovolily, naposledy v roce 1981, přes doporučení Svazu protifašistických bojovníků v Praze 7. Ve stanovisku RŽNO (Rudé právo, 25.11.1987), podepsaném mimo jiné i jejím předsedou Bohumilem Hellerem, které se stotožňuje s útokem Rudého práva proti prohlášení, ve kterém část slovenské kulturní veřejnosti vyslovuje svůj pocit morální spoluodpovědnosti za osud slovenských Židů, čteme, že: "pro vynikající památník národního umělce B. Bendy na paměť transportů židovských občanů se hledá v Praze vhodné umístění". Je jisté nesnadné najít vhodné umístění pro desku, na které je nápis "Z tohoto místa...". Vhodné místo se v Praze hledalo tak dlouho, až se našlo v Terezíně. Deska, přesněji řečeno její střední a pravá část, byly narychle osazeny na cihlové zdi terezínského opevnění u komunikace, která vede ke krematorium a hřbitovu židovských obětí. Levá část s textem, poukazujícím na původní účel tohoto díla, pochopitelně osazena nebyla. Podle dostupných informací se v současné době zhotovuje levá část desky, která ponese jiný, nově nalezenému místu více odpovídající nápis... V Praze se zřejmě ani v osmdesátých letech neměly deportace Židů na smrt připomínat.

Po uzavření Pinkasovy synagógy byl před osmi lety uzavřen další z objektů Státního židovského muzea, Španělská synagoga. Důvodem uzavření byla chystaná přeměna elektrického napětí, se kterou však dodnes nebylo zapečato. Nic tedy nenasvědčuje tomu, že by v dohledné době měla být tato stavba vrácena svému účelu.

Před třemi lety potkal podobný osud synagógu Maiselovu. Jediněčná sbírka synagogálního stříbra je v důsledku toho veřejnosti nepřístupná. Oproti stavu z let šedesátých tak dnes najde návštěvník polovinu objektů muzea uzavřených. A jak skutečnosti ukazují, provděpodobně na celá desetiletí.

K tomu je třeba ještě dodat, že z původní behaté ediční činnosti Státního židovského muzea nezbylo téměř nic. Edice "Židovské památky" byla po prvních třech svazcích zastavena. Časopis Judeica Bohemica je vydáván výhradně v cizojazyčné verzi. Veřejnost by její českou podobu jistě se zájmem přivítala, skutečnost je však taková, že časopis nemá v češtině ani resumé. Knihovna SŽM je sice pro nejběžnější provoz veřejnosti přístupná, ne však v plném rozsahu. Horší je to ovšem s archivařními fondy. Historicky významný archív pražské židovské náboženské obce není dosud vůbec zpracován ani opatřen rejstříky a je tak nepřístupný nejen pro řádové členy obce, ale i pro badatele z jiných vědeckých institucí. Rovněž některé fondy vztahující se přímo k holocaustu, k nimž měli všichni badatelé ještě do konce šedesátých let přístup, jsou nyní dostupné jen zvlášť vybraným jedincům. Za zmínu snad také stojí, že Státní židovské muzeum je mezi pražskými muzei jediné, které nepředává žádnou přednáškovou činnost.

Ještě horší situace však panuje v ostatních oblastech republiky. V expozicích i činnosti "Památniku Terezín" je významné s specifické problematicí terezínského ghetta věnována jen okrajová pozornost, která zdaleka neodpovídá počtu židovských obětí i zájmu převážné většiny návštěvníků. V rezignované expozici Malé povestí je vystaveno pouze několik prací terezínských umělců v jedné kójí a problematicí ghetta je věnována zcela neodpovídající malá výstavka v krematoriu. Přitom už v sedesátých letech se vážně uvažovalo o zřízení "Muzea terezínského ghetta" (z bohatých fondů SŽM v Praze, Památníku v Terezíně i ze soukromých sbírek) v bývalé terezínské škole a chlapeckém domově I. 417 z doby okupace. Počátkem osmdesátých let však byla tato budova se značnými náklady přeměněna na muzeum SNB, napříliš rezistenci proti nazismu.

Nejvíce alarmující je ovšem devastace židovských nemovitých památek v posledních dvaceti letech za přímé účasti místních správních orgánů a s vynuceným souhlasem židovských náboženských obcí samotných. Jen v Praze tak byly např. svévolně zničeny mnohé židovské hřbitovy (Libeň, Žižkov, Radlice, Uhříněves), nemluvě o četných hřbitovech venkovských. S výjimkou Holešova a nyní i Mikulova není patrná žádná snaha o záchranu alespoň nejcennějších synagog a historických ghett (Bezkovice, Třebíč, Březnice, Kelín, Polná atd.), často zcela unikátních židovských památek mnohdy i v evropském měřítku. Kromě jednotlivců se středisek Státní památkové péče a některých bývalých reprezentantů židovské pospolitosti dnes už není žádný zájem místních orgánů (hlavně národních výborů) a dokonce ani Státního židovského muzea, které je specializovaným ústavem s celorepublikovou působností, o zachování těchto památek. Namísto toho dochází k jejich postupné a jakoby nenápadné devastaci a demolici.

Zcela zvláštní pozornost si zaslouží likvidace novějších částí četných venkovských židovských hřbitovů se žulevními náhrobky od konce minulého století až do doby předválečné, které tvořily nejlepší památku a připomínek rodin obětí holocaustu každé obce. Kulturní a morální úpadek společnosti zašel tak daleko, že část náhrobků byla postupně vandalicky roskrašena, aníž by tomu kompetentní orgány věnovaly patřičnou pozornost, a zbylé pak byly s vědomím některých představitelů židovských náboženských obcí rozprodány kamenickým družstvům, která takto získaný materiál po úpravě poskytla novým zájemcům.

Samostatnou kapitolou je pozornost, která je Židům a jejich osudu věnována ve školní výuce a veřejné osvětové činnosti. V učebnici dějepisu pro osmé třídy, kde se během školní docházky poprvé (a pro mnohé i naposled) podrobnejší probírá období okupace a druhé světové války, najdeme na téma perzekuce Židů tyto dvě hrubě nepřesné a matoucí zmínky: "Součástí plánu na zajištění německé světovlády byla postupná likvidace Židů, Slovanů a dalších tzv. rasově méněcenných národů" (str.46). Na straně 101 ještě: "Fašismus vraždil cílevědomě židovské obyvatelstvo a příslušníky slovenských národů v koncentračních táborech". K tomu jde o fotografií, zachycující transport Židů do koncentračního tábora. Tak se vypořádali autoři učebnice dějepisu s historií, na jejímž konci je 6 000 000 zavražděných Židů, kteří ještě nedávno tvořili neodmyslitelnou součást obyvatel Evropy.

Podobná je situace ve sdělovacích prostředcích, v tisku, ve filmové distribuci. Knihy o židovské tragédii u nás téměř nevycházejí, pozoruhodný filmový dokument Cisuda Lanzmanna "Šoa", který a takovou naléhavostí připomněl světové veřejnosti, že osud Židů i činy jejich katů jsou stále částí naší přítomnosti, nestál československým médiím ani za zmínu, natož aby se uvažovalo o jeho zařazení do vysílacího programu.

Zato se ve vzdálenější učebnici dějepisu na str.117 setkáme s informací, že "v želářích, koncentračních táborech a na válečných frontách zahynulo 360 000 našich občanů, mezi nimi 25 000 komunistů". O tom, že 250 000 z těchto občanů byli Židé, že toto číslo zahrnuje naprostou většinu židovského obyvatelstva předválečné republiky, učebnice mlčí.

Mlčí se však i o tom, že židovská menšina u nás byla vlastně likvidována několikanásobně. Nejen masově nacismem, nýbrž i následně zahrnutím přeživších Židů pod českou a slovenskou národnost bez zřetele na jejich národnostní a kulturní odlišnosti. K redukci židovské pospolitosti u nás navíc přispěly i dvě výrazné

emigrační vlny (po r.1948 a po r.1968), takže z původních 44 000 osob v r.1945 zůstalo na území ČSSR v r.1980 pouze 9000 Židů (viz. R.Hilberg: "The Destruction of European Jews", 1984).

O destrukci náboženského a kulturního života v současném Československu svědčí např. i skandální skutečnost, že v letech 1970-84 neměla židovská pospolitost svého rabína, což je v tisíciletých dějinách Židů v českých zemích jen bez analogie. V naprostém úpadku je rovněž výuka hebrejského jazyka (klasického i moderního) na našich školách; počátkem osmdesátých let byla totiž zájemcům o tento jazyk vzata de facto poslední veřejná možnost tím, že byly kurzy hebrejštiny zrušeny i na jazykové škole v Praze. (V letošním školním roce byla zatím obnovena pouze výuka novoherejštiny.)

Domníváme se, že veřejnost má v těchto souvislostech právo žádat od příslušných institucí některá vysvětlení:

1) Kdy bude opět (v závazném a krátkém termínu) otevřen Památník obětí nacistické perzekuce v Pinkasově synagoze a kdo nese odpovědnost za jeho dvacetileté uzavření?

2) Z jakého důvodu nebyla pamětní deska od národního umělce Břetislava Bendy, připomínající oběti židovských transportů, umístěna a odhalena na místě, pro která byla určena, a z jakého důvodu byla nakonec po letech v neúplné podobě instalována v Terezíně?

3) Jak se mohlo stát, že Státní židovské muzeum v Praze, instituce jedinečná v celostátním i světovém měřítku, má v současné době polovinu objektů dlouhodobě uzavřených, a z jakého důvodu je přístup ke knižním i ostatním fondům tohoto muzea tak komplikovaný?

4) Proč není v "Památníku Terezín" věnováno přiměřené místo osudu čs. Židů za druhé světové války včetně jejich významné účasti v našem odboji a proč dosud nebylo vytvořeno zvláštní muzeum ghetta, jak se o tom již uvažovalo v sedesátých letech? Současný stav je zahraničním návštěvníkům skoro nepochopitelný a naši občané zůstávají neinformováni.

5) Proč byla v roce 1970 provedena "reinstalace" tzv. stálé československé expozice Státního polského muzea v Osvětimi? Při této "reinstalaci", v pochybné a urážlivé snaze zakrýt skutečnost, že zde byli vězněni a vražděni především čs. občané židovského původu, došlo její autoři tak daleko, že z expozice dokonce vyloučili jedinečnou a hrůzně tragickou historii tzv. Terezínského rodinného tábora v Osvětimi-Březince. Nyní jsou tak o tragédii čs. Židů za vlády nacistů nedostatečně a zkresleně informováni dokonce i četní zahraniční návštěvníci SPM v Osvětimi. Stálá čs. expozice v SPM v Osvětimi by proto měla být obnovena alespoň ve své podobě do roku 1969.

6) Jaká opatření budou přijata, aby se školní mládeži, studentům i celé naší veřejnosti dostalo pravdivých informací o osudu evropských a československých Židů v rozsahu, který by odpovídal závažnosti a tragice jejich údělu?

7) Jaká je nezkrášlená skutečnost současného náboženského a kulturního života sbytu Židů v Československu? A co hodlájí příslušné instituce učinit, aby neutěšenou situaci napravily? A konečně - neexistuje u nás nadále skrytý, oficiální, politicky motivovaný antisemitismus, jak by tomu nasvědčovaly některé shora popsané jevy?

Praha 5.4.1989

Tomáš Hradilek
mluvčí Charity 77

Dana Němcová
mluvčí Charity 77

Sáša Vendra
mluvčí Charity 77

Sdělení Výberu na obranu nespravedlivě stíhaných, který je čs. ligou pro lidská práva a členem Mezinárodní federace pro lidská práva (FIDH)

Všechna sdělení VONS jsou zasílána Federálnímu shromáždění. Jména a adresy členů VONS jsme zveřejnili ve sdělení č.860.

Sdělení č.973 (Tomáš Dvorák a Hana Marvanová zůstávají ve vazbě)

Městský soud v Praze v neveřejném zasedání dne 29.března vyhověl stížnosti prokurátora proti usnesení obvodního soudu pro Prahu I ze dne 17.března o propuštění

Tomáše Dvořáka a Hany Marvanové z vazby. Oba členové Nezávislého mírového sdružení, kteří byli obvodním soudem pro Prahu 1 odsouzeni k trestu deseti měsíců vězení s podmíněným odkladem na třicet měsíců, zůstávají tedy nadále ve vazbě.

Termín odvolacího řízení ještě není stanoven.

V Praze dne 2.4.1989

*

Sdělení č.974 (věc Stanislava Rittera postoupena)

Samosoudce obvodního soudu pro Prahu 1 JUDr. Jan Bělohradský rozhodl dne 22.února 1989 v trestní věci proti obviněnému Stanislavu Ritterovi, nar.10.9.1963, bytem Most, A.A.Ždanova 572/1, stíhanému obvodním prokurátorem v Praze 1 pro trestný čin výtržnictví podle § 202/1 tr.zákona, že se tato věc postupuje obvodnímu národnímu výboru pro Prahu 1 k přestupkovému řízení. Člen Nezávislého mírového sdružení Stanislav Ritter se podle obžaloby procházel dne 21.ledna 1989 po Karlově mostě a na prostěradle přes šaty měl nápisy "Svobodu shromažďovací", "Vězení není řešení", "Zveřejněta názory a cíle nezávislých skupin a Charty 77" aj. Jak jsme již informovali (sdělení č.885 a 905), byl tehdy zadržen a propuštěn po 48 hodinách. Ve sdělení č.905 jsme omylem uvedli, že nebylo zabájeno trestní stíhání.

Zatím není známo, zda je usnesení obvodního soudu pravomocné.

V Praze 2.4.1989

*

Sdělení č.975 (Věc Josefa Drobného projednána jako přestupek)

Jak jsme již oznámili (sdělení č.902), byl dvaáctyříčetiletý razič Metrostavu Josef Drobný zadržen dne 16.ledna 1989 na Václavském náměstí a zabit příslušníky SNB. Bylo mu vysloveno podezření pro přečin, jeho věc však byla postoupena Obvodnímu národnímu výboru v Praze 4. Dne 9.března 1989 byl uznán komisí tohoto národního výboru vinným přestupkem proti veřejnému pořádku a potrestán pokutou ve výši 500 Kčs. Proti tomuto rozhodnutí podal Josef Drobný odvolání.

V Praze 2.4.1989

*

Sdělení č.976 (Stanislav Devátý ve vazbě)

Jak jsme již oznámili (viz sdělení č.963), provedla StB dne 16.března 1989 deset domovních prohlídek, a to v Gottwaldově, Brně a Znojmě, v rámci trestního stíhání ve věci pobuřování podle § 100/1a,3a tr.zákona, jehož se měl dopustit neznámý pachatel vypracováním a rozšířováním petice SPUSA. Petice požadovala propuštění politických vězňů, základní občanské svobody a demokratizaci společenských poměrů. Podepsalo ji 430 občanů a za správnost jejich podpisů ručil Stanislav Devátý. Byla odeslána Federálnímu shromáždění a předsednictvu federální vlády dne 31.prosince 1989. Stanislav Devátý, u něhož byla též provedena domovní prohlídka, byl 16.března zadržen a obviněn z uvedeného trestného činu, jehož se měl podle usnesení vyšetřovatele dopustit jednak sorganizováním zmíněné petiční akce, jednak účasti na sepsání a odeslání dopisu z 2.února 1989, adresovaného ústavním orgánům, který podepsalo kromě Stanislava Devátého šest dalších aktivistů SPUSA. Dopis navazuje na nezodpovězenou petici a odsuzuje nic nečešicí politiku násilí a nespravedlivého vězňení. S.Devátému hrozí trest odnětí svobody v trvání od jednoho roku do pěti let.

Prokurátor vzal Stanislava Devátého do vazby. Při zadržení zahájil Stanislav Devátý hladovku, jíž se domáhá propuštění. Zhruba po deseti dnech byl převezen z věznice v Brně-Bohunicích do vězeňské nemocnice, s největší pravděpodobností do věznice MS č.2 v Praze-Pankráci.

Stanislav Devátý, nar.8.června 1952, pracoval do začátku roku 1988 jako technik závodu aplikované kybernetiky JED Slušovice a vede s tímto družstvem soudní spor o neplatnost výpovědi, která mu byla dána proto, že se v roce 1988 stal mluvčím Charty 77. Je rovněž členem Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných, stál u zrodu Společenství přátel USA a Iniciativy sociální obrany, působí i v Polsko-československé solidaritě. Represi proti Stanislavu Devátému ho mocenské orgány postihují především za jeho neohroženou činnost ve funkci mluvčího Charty

77 a v dalších nezávislých iniciativách, která nepochybně posílila jejich autoritu ve společnosti.

Dne 26.března 1989 se ustavil šestnáctičlenný Výbor na obranu Stanislava Devátého. Výbor připomíná osud Pavla Wonky, který vloni zemřel ve vězení, a v souvislosti s hladovkou Stanislava Devátého vyjadřuje obavy o jeho zdraví a život.

V Praze 2.4.1989

*

Sdělení č.977 (K odvolání v tr.věci proti I.Jirousovi a J.Tichému)

Proti rozsudku okresního soudu v Jihlavě, jinž byli 9.března 1989 Ivan Jirous a Jiří Tichý odsouzeni k nepodmíněným trestům odnětí svobody (viz sdělení č.830,836,869,934 a 955), podali odvolání jak oba obžalovaní, tak prokurátor. Obžalovaní se domáhají zproštění vinu. Prokurátor sice již nepožaduje, aby byli uznáni vinnými rovněž trestním činem poškozování státních zájmů republiky v cizině (§ 112 tr.z.), trvá však na přísnější kvalifikaci trestného činu pobuřování - tedy podle ustanovení 3.odstavce § 100 tr.zákona, - platnou pro případy, kdy pachatel pobuřuje tiskem, filmem, rozhlasem, televizí nebo jiným podobně účinným prostředkem. Aniž by vysvětlil, proč považuje způsob, jímž I.Jirous a J.Tichý seznamovali další občany s peticí, za podobně účinný prostředek jako tisk, film atd., domáhá se přísnějšího právního hodnocení ryze politickými a ideologickými argumenty o nutnosti ochrany tzv.socialistického státního zřízení. Ustanovení trestního zákona o vysokém stupni společenské nebezpečnosti, který podmínuje použití přísnější pravní kvalifikace, zaměňuje prokurátor za možnost použít této kvalifikace i tam, kde materiální znaky skutkové podstaty nejsou naplněny. Toto svérázné chápání práva by bylo možno pokládat za žert, kdyby jím prokurátor nezdůvodňoval požadavek, aby soud uložil Ivanu Jirousovi trest okolo čtyř let a Jiřímu Tichému nejméně jeden rok.

Není na našem výboru, aby zkoumal, zda právní nevědomost okresního prokurátora v Jihlavě JUDr.Jaroslava Bajera je v přílišné souvislosti s jeho ideologickou zaujatostí. V obžalobě jsou i pravopisné a gramatické chyby, včetně nesprávných přechodníků. Je příznačné, že nástroji represivní politiky proti kultuře jsou právě ti, kteří ve svém vlastním zájmu hájí kulturní, hospodářský i politický upadek společnosti.

V Praze 5.4.1989

*

Sdělení č.978 (Iva Voitková obviněna v tr.věci Fr.Stárka)

Vyšetřovatel krajské správy StB v Hradci Králové mjr.Ivan Kváš obvinil dne 3.dubna 1989 Ivu Voitkovou, povoláním jemnou mechaniku, bytem Čechová 398, 560 03 Česká Třebová - Parník, z pomocí k trestnímu činu pobuřování podle § 101c k § 100 la,3a trestního zákona. Jako družka a snoubenka Františka Stárka musela údajně vědět, k čemu sloužila rozmnožovací technika a písavnosti, odnášené při zadržení Fr.Stárka 23.února 1989 v jejím domku. Trestného jednání se měla dopustit tím, že Františku Stárkovi poskytla svůj domek pro jeho činnost, která je vyšetřovatelem posuzována jako trestný čin pobuřování.

Ačkoli zákon stanoví, že orgány činné v trestním řízení jsou ve všech fázích povinny použít každého, proti němuž se řízení vede, o jeho právech, mjr.Ivan Kváš Ivu Voitkovou nejen nepoučil, nýbrž ji oklamal tvrzením, že jako obviněná již nemá právo odmítat výpověď, jak to dosud jako svědkyně činila. Vynutil tak na ni výpověď, z níž alespoň jedno tvrzení - že dovezla z Francie elektrický psací stroj s pamětí - může být použito proti ní. Připomínáme proto důrazně, že zatímco svědek nemůže odmítat výpověď bez řáduho důvodu, má obviněný či podezřelý z přečinu nebo trestného činu právo hájit se jakýmkoliv způsobem, a že výpověď na něm nezemí být nikdy vymáhána. Tohoto práva využívá i František Stárek, který nevypovídá vůbec.

Mjr.Kváš není bohužel výjimkou, StB v trestní věci proti F.Stárkovi vyvíjí nátlak na vyslýchane, aby proti němu vypovídali a vyhrožuje jim. Byl zaznamenán případ, kdy otce jednoho svědka pohružkami nutila, aby přiměl syna k výpovědi. Nezákoně postupovali 21.března 1989 v Mělnice i příslušnici StB Knobloch a Hulicius při výsleších signatářů Charty 77 Jiřího Pavlička a Josefa Floriána.

V Praze 5.4.1989

*

Sdělení č.979 (Tomáš Hradilek odsouzen)

Okresní soud v Přerově, jehož senátu předsedal JUDr. Miroslav Šťankuš, uznal v hlavním líčení konaném ve dnech 4. a 5. dubna 1989 ing. Tomáše Hradíka, mluvčího Charty 77, vinným pokusu o trestný čin pobuřování podle § 811 k § 1001a, 3a tr. zákona a pokusu o trestný čin poškozování zájmů republiky v cizině podle § 811 k § 112 tr. zákona. Obžaloba požadovala, aby byl Tomáš Hradilek uznán vinným spácháním dokončených trestních činů pobuřování a poškozování zájmů republiky v cizině. Soud uložil Tomáši Hradíkovi trest odňtí svobody v trvání třinácti měsíců s podmíněným odkladem na dva roky. Prokurátor i obžalovaný se okamžitě odvolali.

V závěrečné řeči se Tomáš Hradilek domáhal zproštění. Vysvětlil napsání obecu inkriminovaných dopisů (viz naše sdělení č.947 a 969) potřebami deklarované demokratizace společnosti. Prokurátor navrhl v závěrečné řeči vyšší podmíněný trest uložený na velmi dlouhou zkušební dobu.

V soudní budově bylo přítomno asi sto přátel Tomáše Hradíka. Soudní jednání sledovali také zástupci velvyslanectví USA a Kanady.

V Praze 5.4.1989

*

Sdělení č.980 (Slávek Popelka znova odsouzen)

Dne 4.4.1989 odsoudila samosoudkyně městského soudu v Brně JUDr. Eva Jungmannová (která je zároveň předsedkyní tohoto soudu) třiatřicetiletého Slávka Popelku ke čtyřem měsícům nepodmíněně v I.NVS. Uznala ho vinným spácháním přečinu proti veřejnému pořádku podle § 6 až zákona o přečinech, jehož se měl dopustit rozšířováním letáků s výzvou k manifestacím v Brně. Na této shromáždění se mělo diskutovat o odchodu vedení KSČ z politické scény a o založení strany "zelených". Slávek Popelka byl souzen podle nově zdvojnásobené trestní sedy - horní hranice tohoto přečinu je nyní šest měsíců. Proti rozsudku se odvolal, prokurátor se nevyjádřil. V závěrečné řeči S. Popelka uvedl, že místo něj měli být souzeni vedoucí představitelé strany a státu, kteří jsou odpovědní za společenskou stagnaci. Slávek Popelka zůstává nadále ve vazbě, ve které je od 24. března 1989. V loňském roce byl několikrát vězněn, a to vzhledem k rozšířování letáků, většinou s výzvami k manifestacím. Naposledy byl z vězení propuštěn 24. ledna 1989. (Viz sdělení č.779, 794, 795, 799, 817, 822, 853, 862, 868 a 889)

V Praze 5.4.1989

*

Sdělení č.981 (Trestní stíhání Petra Pospíchala pokračuje)

Po domovní prohlídce, která byla provedena u Petra Pospíchala dne 16.3.1989 (viz sdělení č.963), mu vyšetřovatel StB kpt. Kamil Topolář při výslechu sdělil, že je i nadále trestně stíhan pro trestný čin podvrácení republiky podle § 981, 2 a,b tr.z. (stíhání bylo zahájeno 22.1.1987) a že navíc přichází v úvahu jeho nové vzeti do vazby, neboť prý ve své trestné činnosti pokračuje tím, že shromažďuje nezávislé časopisy Informace o Chartě 77, To a Lidové noviny. P. Pospíchal strávil počátkem roku 1987 čtyři měsíce ve vazbě na základě obvinění ze spolupráce s Informacemi o Chartě 77, s polskými nezávislými hnutími a s československým exilem (časopisy To a Lidové noviny tehdy ještě neexistovaly). Po jeho propuštění neproběhl, pokud je nám známo, v jeho trestní věci téměř dva roky žádný úkon.

Trestní stíhání P. Pospíchala je co do přísnosti právní kvalifikace jednou z nejzávažnějších politických represí poslední doby, neboť mu hrozí trest odňtí svobody v rozmezí od tří do deseti let. Skutečnost, že tato hrozba byla znova aktualizována, a to tentokrát jen a jen pro podíl P. Pospíchala na nezávislé publicistice, je zcela zjevně součástí nové vlny policejních a justičních represí proti samizdatu.

Veškeré postupy jsou v hrubém rozporu s mezinárodním závazkem, který Československo přijalo podpisem Závěrečného dokumentu vídeňské následné schůzky KBSE. V tomto dokumentu se signatářské státy zavázaly, že "budou zajišťovat, aby si jednotlivci mohli svobodně volit vlastní zdroje informací" a že budou "dovolovat jednotlivým osobám, institucím a organizacím ..., aby získávaly, vlastnily, reprodukovaly a rozšířovaly jakékoli informační materiály".

V Praze 10.4.1989

*

Sdělení č.982 (Rozsudek nad J.Petrovou a spol.pravomocný)

Senát městského soudu v Praze složený z předsedy JUDr.Jana Rojta, a přísečicích JUDr.Tomáše Stuchlíka a JUDr.Andělové, projednal ve veřejném zasedání dne 4.dubna 1989 odvolání obžalovaných prokurátorem v tr.věci proti J.Petrové a spol. Janu Petrovou, Otakaru Veverku, Davida Němce a Janu Sternovou obvodní soud pro Prahu 2 uznal vinu v trestném činu výtržnictví podle § 202/1 tr.z. J.Petrovou a O.Veverku navíc trestným činem útoku na veřejného činitele podle § 156/2 tr.z. Jednání Stanislava Pence, Petra Placáka a Saši Vondry kvalifikoval soud jako přečin proti veřejnému pořádku podle § 6a) zákona o přečinech. Uvedených tr.činů a přečinů se měli obžalovaní dopuštít poležením květin k soše sv.Václava na Václavském náměstí v Praze dne 16.ledna 1989. Jana Petrová též protestem proti počinání neidentifikovaného muže v civilním obleku, který jí květiny vyval z rukou, a O.Veverka požadavkem, aby se mu zasahující příslušníci VB legitimevali. Tím měli způsobit srocení většího davu lidí, vyvolat nepokoje a konfrontaci s příslušníky SNB. Janě Petrově uložil soud nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 9 měsíců v I.NVS a Otakaru Veverkovi nepodmíněný trest odnětí svobody v trvání 12 měsíců v II.NVS. Další obžalovaní byli odsozeni: David Němec k trestu odnětí svobody na 6 měsíců s podmíněným odkladem na zkušební dobu tří let a k peněžitému trestu 4000 Kčs, Jana Šternová ke 4 měsícům s podmíněným odkladem na 1 rok, Stanislav Penc, Petr Placák a Saša Vondra každý ke 2 měsícům s podmíněným odkladem na 2 roky a k peněžitému trestu 2500 Kčs (viz sdělení č. 894,910,940).

Jednání městského soudu bylo čistě formální. Soud se vůbec nezabýval námitkami obhájců i obžalovaných, týkajícimi se očividných rozporů ve výpovědích příslušníků SNB, ani poukazy obhájců na právní neudržitelnost rozsudku obvodního soudu i na politické pozadí celé záležitosti. Skutečnost, že o výsledku bylo předem rozhodnuto na jiných místech a že se soud ani přiliš neušamhal předstírat svou nezávislost a nepodjatost, nejlépe ilustruje fakt, že předseda senátu JUDr.Jan Rojt při zasedání usnul.

Obžalobu zastupoval prokurátor Městské prokuratury JUDr.Oldřich Trejbal.

Městský soud zamítl odvolání obžalovaných i prokurátora, čímž se rozsudek obvodního soudu stal pravomocným.

Toto rozhodnutí je logickým pokračováním tvrdé konfrontační linie, kterou politická moc nestoupila vůči všem nezávislým iniciativám a vůbec vůči každému kritickému projevu z řad občanů. Moc přitom stále očividněji stále ignoruje jak platné zákony, tak přijaté mezinárodní závazky.

V Praze 10.4.1989

*

Sdělení č.983 (Na Kamila Kastnera vydán trestní příkaz)

Samosoudce okresního soudu Plzeň-město JUDr.Jiří Šakáč vydal dne 9.3.1989 trestní příkaz, jímž se Kamil Kastner uznává vinu v trestném přečinem proti veřejnému pořádku podle § 6 a) zákona o přečinech a dosuzuje k peněžitému trestu ve výši 1000 Kčs, v případě nedobytnosti ke třem týdňům odnětí svobody. Tchoto přečinu se měl K.Kastner dopustit tím, že "dne 28.1. 1989 v odpoledních hodinách na opakovou výzvu orgánů VB neopustil nám.Míru v Praze 2, místo, kde mělo dojít k nepovolenému shromáždění neodpovědných živlů s cílem narušit veřejný pořádek" a že "při akci narušující veřejný pořádek neuposlechl výzvy veřejného činitele k zachování veřejného pořádku".

Je politováni hodné, že se samosoudce nijak nevyrovňává s obranou K.Kastnera, který tvrdí, že když byl legitimován a vyzván k odchodu z nám.Míru, odebral se na zastávku tramvaje, kde byl znova legitimován a zadržen. Tvrzení samosoudce, čeho se měl K.Kastner dopustit při akci narušující veřejný pořádek, se jeví být urážkou zdravého rozumu, neboť k žádné podobné akci nedošlo a pořadatel - NMS - ji po zákuze odvolal. Za útok na samu podstatu novodobého práva však musíme pokládat skutečnost, že samosoudce zahrnuje přímo do výroku o vině tvrzení, že K.Kastner "se často přivádí do podnapilého stavu (...) a je také evidován jako stoupenec hnuti 'Punk'. Tento argument je hrubým porušením zásady rovnosti před zákonem, a v důsledku dозвoluje perzekuovat kteroukoliv skupinu občanů jen proto, že jsou "evidováni" jako Židé, Sikáni, chartisté, věřící či cokoli podobného.

V Praze 10.4.1989

*

Sdělení č.984 (Vlasta Chramostová a Libuše Šilhánová odsouzeny)

Dne 10.4.1989 se u obvodního soudu pro Prahu Z konalo hlavní líčení v trestní věci proti signatářkám Charty 77 Vlastě Chramostové a socioložce PhDr. Libuši Šilhánové. Obvodní prokurátor pro Prahu Z JUDr. František Antoš je obžaloval z trestných činů schvalování trestného činu podle § 165/1 tr.z. a útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154/2 tr.z. Těchto trestných činů se měly dopustit tím, že dne 16.1.1989 sepsaly dopis adresovaný předsedovi vlády ČSSR a generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ, který 16.1.1989 zaslaly i čs.a zahraničním sdělovacím prostředkům. V dopise údajně vyslovují podporu účastníkům zakázaného shromáždění, konaného 15.1.1989 na Václavském nám.v Praze, zkresleně líčí tyto události a nepravidlivě osočují státní a stranické orgány ze lží, zneužívání svěřených pravomoci a porušování občanských práv a svobod. (Viz sdělení č.941 a 968.)

Ve své závěrečné řeči se prokurátor JUDr. František Antoš nezabýval právním posuzováním případu a na místo toho používal politické argumentace padesátých let. Mluvil o tom, že západní rozhlasové stanice v minulosti inspirovaly vraždy a sabotáže v Československu a že západní nepřátelské sily, které dříve do Československa posílaly diverzanty, dodnes plati představiteli nezávislých iniciativ. Tyto iniciativy vyvolávají neklid ve společnosti a pouliční konfrontace, na něž složky SNE v lednu tohoto roku oprávněně reagovaly realizovanými opatřeniami. Na závěr své řeči navrhl pro obě obžalované podmíněný trest. Vl. Chramostová zakončila svoji závěrečnou řeč slovy: "Můj čin by jistě schválili všichni, kdyby jim hrálo nesvíral strach." L. Šilhánová na závěr své řeči řekla: "Ne lež, na represe, ale pravda a svoboda je to, co naše země potřebuje nejvíce." Oba obhájci zdůvodnili neudržitelnost obžaloby a navrhovali zproštění viny.

Samosoudce JUDr. Tomáš Vrchlabský uznal obě obžalované vinnými pouze trestním činem útoku na státní orgán a orgán společenské organizace podle § 154/2 tr.z., a odsoudil je ke třem měsícům odňtí svobody s podmíněným odkladem na zkušební lhůtu jednoho roku. Obě obžalované se odvolaly. Prokurátor se nevyjádřil.

Do soudní síně byli vpuštěni příbuzní obou obžalovaných a též tři zástupci nezávislých iniciativ. Za Mezinárodní helsinskou federaci se jednání zúčastnil Martin Fincke, profesor trestního práva z pasovské univerzity. Na chodbě před soudní síní bylo asi 80 přátel. Přítomni byli i zástupci velvyslanectví USA a Velké Británie.

V Praze 10.4.1989

*

Sdělení č.985 (Eva Vidlařová zproštěna viny)

Městský soud v Brně, jehož senátu předsedal JUDr. Ivo Kouřil, zprostil v hlavním líčení dne 5.4.1989 ing. Evu Vidlařovou obžaloby, která jin vinila ze spáchání pokusu o trestný čin marnění výkonu členného rozhodnutí (§ 8/1 k § 171/1a tr.z.). Eva Vidlařová, členka Výboru na obranu Petra Cibulky, se ho měla dopustit zasahováním do vyšetřování ve věci Petra Cibulky, který je od října 1988 ve vazbě v Brně-Bohunicích a je stíhán pro pobuřování a hospodářské trestné činy za rozšířování hudebních nahrávek a nezávislé literatury. (V tr. věci E. Vidlařové viz naše sdělení č. 871, 919, 956, 962 a 967.) Soudu byl předložen dopis, jímž jsou varováni potenciální svědci v tr. věci proti Petru Cibulkovi a v němž je upozornováno na to, že poštovní zásilky adresované jemu i jeho matce jsou úředně zadržovány. Znalecky bylo prokázáno, že tento dopis byl skutečně napsán na psacím stroji Divadla na provázku, kde Eva Vidlařová pracuje jako inspicientka. Nepodařilo se prokázat, že by jej napsala právě Eva Vidlařová. E. Vidlařová se k obvinění ani k obžalobě nevyjádřila, nepotvrdila tedy, že by dopis psala. Před soudem pouze uvedla, že je souzena pro své politické postoje.

Prokurátorka se proti zproštění viny pro nedostatek důkazů odvolala. Rozhodnutí o věcech odňatých při domovních prohlídkách u Evy Vidlařové a dalšího člena Výboru na obranu Petra Cibulky, Jana Šabaty, si soud vyhradil k samostatnému projednání. Hlavní líčení sledovalo asi 30 přátel obžalované, kteří byli bez problému vpuštěni do soudní síně.

V Praze 10.4.1989

Solidarita se Stanislavem Devátým

- Výbor na obranu Stanislava Devátého vydal dne 28.3. protest proti tr.stíhání a uvěznění St.Devátého, který zaslal generálnímu prokurátorovi ČSSR. V protestu se uvádí, že tr.stíhání zahájil vyšetřovatel krajské správy SNS, oddělení vyšetřování StB, mjr.JUDr.Jan Domínek.

- Dne 8.dubna se v Pardubicích uskutečnilo setkání nezávislých aktivistů SPUSA a dalších občanských iniciativ z Východočeského kraje, z Prahy a ze Západoceského kraje. Zúčastnilo se ho 37 lidí. Účastníci schválili text dopisu generálnímu prokurátorovi ČSSR, požadující propuštění Stanislava Devátého a zastavení trestního stíhání proti němu. 31 účastníků setkání se také přihlásilo k jednodenní řetězové solidární hladovce se St.Devátým, kterou budou každý měsíc opakovat až do jeho propuštění na svobodu. Asi po hodinovém jednání bylo setkání přerušeno zásahem VB, která po kontrole občanských průkazů převeze 14 účastníků na OO SNS v Pardubicích. Zadrženi byli Stanislav Pitaš, Ladislav Černan, Stanislav Penc, Jaromír Čán, Jaromír Hrudka, Zdeněk Ingr, Olda Bašta, Regina Kobosová, Jarmila Stibicová, František Postupek, Lumír Sokol, Pavel Jablonský, Petr Dvorný a Břetislav Raška, po několika hodinách byli všichni propuštěni. V některých případech byly provedeny osobní prohlidky - např.Jarmila Stibicová, která byla převezena do ženského nápravně výchovného ústavu v Pardubicích, zde musela dělat nahá dřepy s rozkročenýma nohami, a to i přes upozornění, že se nedávno podrobila gynekologické operaci.

- S naléhavou žádostí ve věci Stanislava Devátého se dne 10.dubna obrátilo na sovětské PEN-centrum 148 čs.občanů, mezi nimi mnoho nezávislých publicistů. "Anatolij Marčenko a Pavel Wonka zemřali ve vězení, protože solidarita přišla pozdě. Pomozte zachránit Stanislava Devátého! Pomozte zachránit lidský život!", uvádí se závěrem dopisu, který byl zaslán sovětskému spisovateli Danieli Grzinovi, předsedovi PEN-centra. Jak známo, nově ustavené PEN-centrum je nezávislým sdružením sovětských spisovatelů, které usiluje o přijetí do mezinárodního PEN-klubu. Jeho představitelé prohlásili, že bude-li PEN-centrum jako sovětský PEN-klub mezinárodním PEN-klubem uznáno, bude jeho prvním krokem protest proti věznění Václava Havla.

- Dne 11.4.1989 v 17 hodin se v Praze na Mušku shromázdilo 26 občanů, převážně členů NMS a KPP, z nichž 18 podepsalo petici, adresovanou prezidentovi republiky a státním orgánům, v níž požadují okamžité propuštění St.Devátého a zastavení trestního stíhání proti němu. Shromázdění rozvinuli asi 3metrový transparent s nápisem "11.duben - Den mezinárodní solidarity osvobozených politických vězňů a bojovníků proti fašismu"; s tímto označením je uveden tento den v oficiálních kalendářích jako jeden z významných dnů ČSSR. S transparentem prošli manifestující Příkopy k Pražské bráně a odtud se dali Celetnou ke Steroměstskému náměstí. V Celetné bylo zastavení dvěma vozy z skupinou příslušníků VB, která většinu účastníků pochodu legitimovala a čtyři z nich odvezla na oddělení VR - Martina Bláhu, Jaroslava Kolafu, Jiřího Pavlička a Romana Rákosníka. Byli propuštěni až druhý den odpoledne bez formálního obvinění, i když se policie snažila 12.4. dopoledne vyslýchávat dva jiné účastníky pochodu jako "svědky". Další dva účastníci pochodu, Eliška Meissnerová a David Kabza, položili po smáčené manifestaci květiny k soše sv.Václava. Byli krátce zadrženi a bylo jim oznámeno, že jejich věc se předává národnímu výboru jako přestupek. Oba napsali dopis, v němž požadují, aby byli potrestáni stejně jako jejich přátelé, kteří zde položili květiny 16.ledna.

- Dne 11.4.vydali prohlášení tři členové Iniciativy sociální obrany, jejímž je Stanislav Devátý rovněž aktivistou, a to ing.Petr Kozánek z Kyjeva, Radomír Vítěk z Gottwaldova a Pavel Záleský z Otrokovice. Na podporu spravedlivého protestu Stanislava Devátého proti jeho věznění budou tři moravští aktivisté držet 14.dubna třídenní hladovku.

Došlo po uzávěrce: Dne 14.4. byl Stanislav Devátý po 30denní hladovce propuštěn z vazby. Nebyl uměle vyživován. Byl převezen do nemocnice do Gottwaldova v poměrně dobrém zdravotním stavu.

Solidarita s Václavem Havlem

- Začátkem dubna byl Václav Havel eskortován z ruzyňské věznice do výkonu trestu odnětí svobody, a to do NVÚ MS Praha-Pankrác. Jeho adresa je Václav Havel, ps. 5, E 1 C, 140 57 Praha 4. Dopisy od jiných osob než od příbuzných dostávají však odsouzení jen výjimečně (náčelník to může povolit, je-li to v zájmu nápravy odsouzeného nebo je-li proto jiný závažný důvod), pohleduice však dostávají častěji, většinou jsou dávány vězňovi k nahédnutí. Z dopisu V.Havla neplyne, jaký druh práce koná; z jistého náznaku je možno usuzovat, že je ale spouštět částečně izolován a že mu tato izolace poměrně vyhovuje.

- První kolektivní petice ze Slovenska, požadující "oslobodenie dramatika Václava Havla a ostatných politických väzňov" byla zaslána předsedovi vlády Adamovi začátkem tohoto měsíce. Podpsalo ji celkem 37 občanů, z toho 35 z Bratislav. Je mezi nimi 10 dělníků, 3 techniků, dva právníci, lékař, básník, výtvarník atd. Kromě jmen a povolání uvádějí signatáři petice rovněž své plné adresy.

- Jednačtyřicet aktivistů Polsko-čs.solidarity se obrátilo na Nobeluv ústav v Oslo se svou podporou návrhu, aby letošní Nobelova cena míru byla udělena Václavu Havlovi. Z čs.strany prohlášení podepsali Václav Benda, Ján Černogurský, Hanka Holcnerová, Lenka Hrachová, Ivan Lamper, Ladislav Lis, Václav Malý, Petr Placák, Petr Pospíchal, Jaroslav Šabata, Anna Šabatová, Petruška Sustrová, Jáchym Topol, Petr Uhl, Jan Urban a Saša Vondra s tím, že aktivisté Polsko-čs.solidarity Tomáš Dvořák, Petr Cibulka, František Stárek a Stanislav Devátý jsou, stejně jako Václav Havel, t.č.vé vězení.

Z Polské strany prohlášení podepsali Jacek Baluch, Jarosław Broda, Leszek Budrewicz, Zbigniew Bujak, Andrzej Drawic, Włodysław Frasyniuk, Radosław Gawlik, Lothar Herbst, Andrzej Jagodziński, Miroslaw Jasinski, Zbigniew Janas, Jacek Kuron, Barbara Labudová, Jan Józef Lipski, Jan Lityński, Wojciech Maziarzki, Adam Michnik, Krystyna Milowenská, Piotr Niemczyk, Andrzej Palkiewicz, Józef Piñor, Mieczysław Pietrowski, Zbigniew Romaszewski, Jan Stachowski, Eugeniusz Szumejko.

- Podporu návrhu na udělení Nobelovy ceny míru Václavu Havlovi vyjádřil rovněž VONS, jehož je Václav Havel členem. VONS a jeho člen Ladislav Lis, který je zároveň místopředsedou FIDH, již je VONS členskou ligou, se obrátili na FIDH a její členské ligy, aby tento návrh rovněž podpořily.

- Výbor pro podporu návrhu na udělení Nobelovy ceny míru Václavu Havlovi, který působí v Praze a jehož členy jsou Vlasta Chramostová, Eva Kentúrková, Emanuel Mandler a Dana Němcová, odeslal dne 3.4. Nobeluv ústavu v Oslo dopis, v němž uvádí, že k 31.březnu shromáždil 2626 podpisů na podporu Havlovy nominace. Podpořili občané všech sociálních vrstev. Připojily se i nezávislé aktivity jako čs.helsinský výbor, Charta 77, Demokratická iniciativa, Hnutí za občanskou svobodu, České děti, VONS a redakce Lidových novin. Pokud výbor obdrží ještě další podpisy občanů podporujících nominaci Václava Havla, bude o tom Nobeluv ústav informovat.

- V Praze se dne 5.4. ustavil Výbor na podporu žádosti Václava Havla o jeho podmíněné propuštění z výkonu trestu. Výbor tvoří 18 herců a divadelních a filmových umělců a publicistů, mezi nimi herci Jiří Bartoška, Petr Čepel, Daniela Kolářová a Jiří Lábus. Výbor vyzval Výbor čs.veřejnosti pro lidská práva a humanitární spolupráci, čs.svaz spisovatelů, Svaz českých dramatických umělců, české i slovenské ministerstvo kultury i veřejnost, aby se k podpoře žádosti V.Havla o podmíněné propuštění připojily. Podpůrné dopisy lze zasílat na adresu scénáristy Jiřího Křížana, Navrátilova 16, 110 00 Praha 1. Václav Havel je podle zákona oprávněn podat žádost o podmíněné propuštění po uplynutí poloviny trestu, tj.po 16.květnu t.f. O žádosti rozhoduje soud v místě, v němž se trest vykonává, tedy obvodní soud v Praze 4. Soud přitom má zkoumat stupeň převýchovy odsouzeného.

- Jednačtyřicet občanů ze Západoceského kraje protestuje v dopise ministerskému předsedovi Adamovi z 26.3 proti uvěznění a odsouzení Václava Havla a proti pomluovačné kampani v tisku proti němu. Za správnost petice ručí Oldřich Klein z Mostu.

Závěrečná řeč Harry Marvanové (skráceno)

Předneseno před obvodním soudem pro Prahu 1 dne 16.3.1989

Nejdříve bych se vrátila k činu, který mi kladé za vinu trestný čin pobuřování, jehož jsem se měla dopustit svými projevy na Václavském náměstí.

Protože se Základního prohlášení vyplývá, že mezi lidmi panuje velká lhostejnost, je třeba o slovu "mír" a o všem, co s ním souvisí, i o tom, co je třeba udělat pro svobodné postavení člověka ve společnosti, o tom všem je třeba s lidmi hovořit, nacházet s nimi pravý smysl těchto slov. Proto jsem také na Václavském náměstí začala k lidem mluvit.

Ovšem jaké bylo mé překvapení, že lidé nejsou tak lhostejní, jak se zdá, ale že je to skutečně zajímá, vyzývali - hovořte o tom dál, máte nějaký program, co by se mělo dělat. My sami nevíme, co by se mělo dělat. Je pravda, že v naší společnosti je scousta lhostejnosti. Když něco náhodou řekneme, když se nám něco nebude líbit, tak z toho budeme mít jen samé nepříjemnosti.

A my jsme diskutovali, že najde jenom o nás, že jde o celou společnost a že se na to nemůžeme dívat z úzkého pohledu "proč si dělat nepříjemnosti" a proč na Václavském náměstí hovoříme o naší iniciativě. ... Ovšem z podnětu, že jsme vyslovili otevřeně své názory, také druzí začali vyslovovat to, co si myslí. V této chvíli spontánně mezi lidmi vznikla diskuse. Pan prokurátor ve své závěrečné řeči chtěl naznačit, že vlastně za tuto diskusi, která byla společensky nebezpečná, neseme odpovědnost. Do určité míry se cítíme odpovědní za tuto diskusi. ... Protože jsem právnický vzdělaná, považovala jsem za nutné tuto diskusi usměrňovat. Proto jsem lidem vysvětlila, jaká pravidla musí mít tato diskuse, že každý má právo vyslovit své mínění, svůj názor na to, co se mu nelibí. Musí se udržet zamožejně útoků nebo nekritického napadání, které by byly v rozporu s naším právním rádem. Budeme-li ale věcně diskutovat, žádného trestního jednání se nedopustíme, ani špatného jednání.

...Myslíme si, že lidé mají právo říci, co si myslí. ...Odráží to, co ve společnosti skutečně chybí. Tak tomu bylo i v diskusi na Václavském náměstí v srpnu loňského roku.

...Prvni body požadavků československých občanů, které byly přičteny na Václavském náměstí, že vstup sovětských vojsk a vojsk pěti států Varšavské smlouvy byl v rozporu s principy mezinárodního práva. Nemůže být řeč o tom, že by lidé tím, že vyjádří nesouhlas se vstupem vojsk do Československa v roce 1968 napadali socialismus jako takový v naší zemi. Chtějí jenom říci, aby byla napravena chyba, která se stala. Důkazem toho, že je to chyba a že je možné ji opravit tím, že bude uznána za chybu, je i to, že Sovětský svaz uznal za politickou chybu, že jeho vojska vstoupila do Afghánistánu a z toho důvodu z něho odcházejí.

Stejně tak i další body, které jsou v prohlášení československých občanů a byly přijaty 21. srpna 1968 na Václavském náměstí, nejsou namířeny proti existenci socialismu.

...Neskrýváme, že jsou u nás lidská práva vážně ohrožena. Otázky lidských práv se dosud v Československu řešily téměř výhradně na úrovni státních orgánů a organizací. To, že občané na Václavském náměstí zvolili do devíti bodů požadavek dodržování lidských práv u nás, znamená, že jsou s něčím nespokojeni a na řešení těchto problémů se chtějí podílet.

...Na devíti bodech se shodlo minimálně 1500 lidí. A v devátém bodu požadovali, aby jejich prohlášení bylo zveřejněno v našich sdělovacích prostředcích - to se, bohužel, vůbec nestalo.

...Proto je třeba se konkrétně zabývat tím, o co naše Nezávislé mírové sdružení usiluje, a to i při dokazování. A pan prokurátor se obzahem tohoto prohlášení nezabýval vůbec.

...Umožnime-li lidem vyslovit to, co si myslí, pak jim zároveň přiznáme, že na jejich názoru záleží a že se mohou podílet na vytváření společného názoru a že bude-li přijímat názor většiny, pak za takováto rozhodnutí ponesou lidé spoluodpovědnost.

...Jestliže přítomní občané přijali devět bodů a obžaloba v jejich předčítání spatřuje trestný čin pobuřování, je třeba se zabývat jejich obsahem. Je třeba

se zabývat tím, zda tedy Základní prohlášení či dopisy číslo 1, 2, 3, 4, které u mne byly zajištěny pobuřují proti socialistickému společenskému a státnímu zřízení či proti obranyschopnosti naší země. A zda jsem se k takovému jednání připravovala z nepřátelství k socialistickému a státnímu zřízení. Je třeba rozehbrat jednotlivé dokumenty.

... V Základním prohlášení se objevuje myšlenka, že nechceme být vázáni na žádny politický, náboženský či ideologický směr. ... Než v něm nastíněna otázka společenského zřízení, jsou tam pouze vytyčeny body, kterými, jak se domníváme, může mírové sdružení přispět k tomu, aby byly vytvořeny podmínky k dodržení mírové spolupráce.

... Dopisy 1 a 2 jsou specializovány na problematiku, která souvisí s výkonem vojenské služby. ... Za poslední rok nebo poslední půlrok se situace změnila, diskuse o těchto otázkách není považována za společensky nebezpečnou, a proto od závěru, že by tyto písemnosti směřovaly proti obranyschopnosti naší země, musí být logicky upuštěno.

... Zůstává dopis č.3, který hovoří o vstupu vojsk na naše území v roce 1968, a to jak jsem již argumenty podložila, rovněž nemůže směřovat proti našemu státnímu a společenskému zřízení.

V prohlášení k 28. říjnu se nepraví nic jiného, než že cítíme spoluodpovědnost za situaci, která je v naší společnosti, že současný politický systém dostatečně neumožňuje všem občanům projevit názor, který by byl odlišný od oficiálního stanoviska. Myslím, že je to skutečnost, kterou není třeba zakrývat. V zájmu socialismu uení, aby se všechny názory shodovaly.

... Chtěla bych tedy shrnout, že žádná písemnost NMS, která byla u mě zajištěna, nemá pobuřující charakter. ... Činnost NMS považujeme nejen za aktuální, protože se zabýváme problémy, kterými se zabývá celý pokrokový svět.

... Z toho, že se obracíme na státní orgány, je patrné, že chceme respektovat naš právní řád, a že v jeho rámci usilujeme o změny, které povážujeme za prospěšné.

... Existujeme-li jako neformální společenství bez jakékoliv organizační struktury. Myslím si, že to, že nejeme zařazeni do Národní fronty, neznamená, že bychom popírali zákony naší společnosti nebo že bychom byli zásadně proti naší společnosti. Chceme si však uchovat určitý prvek nezávislého pohledu, pohledu odjinud, který je, myslím, pro společnost potřebný. Je to pohled určité části mladých lidí - to je všechno.

V samizdatu nově vyšlo ...

Obsah, březen 1989, 183 stran A4

- je věnován 75.narozeninám Bohumila Hrabala a obsahuje mj. i jeho text "Kouzelná flétna" o lednových událostech v Praze; dále zde najdeme řadu příspěvků věnovaných Václavu Havlovi (Ondřej Fibich, Jiří Kratochvíl, Luboš Dobrovský, Milan Šimečka, Sergej Machonin), text Ivy Kotrlé "Dopis č.11" o procesu s Ivanem Jirousem a Jiřím Tichým, "Rozhovor Evy Kantůrkové (na dálku) s Otou Filipem" o emigraci a seznam autorů, kteří jsou v Československu i nadále zakázáni (z března 1989).

O divadle č.4, říjen 1988, 391 stran A4

- obsáhlý sborník je členěn do oddílů: Úvahy, Co a jak v divadlech, Nová česká hra, Kritické ohlasy a polemiky, Rozhovor, Souvislosti-portréty-připomenutí, Přeložili jsme si, Divadlo za humny, Co a jak o divadle, Pro archív.

Československo 88 (Sborník příspěvků pro mezinárodní sympozium a dokumentů o jeho zmařeném a permanentním průběhu), Praha 1989, 408 stran A4

- Sborník obsahuje příspěvky připravené k 10.listopadu 1988, příspěvky zsslané přípravnému výboru nebo redakci sborníku po zmaření sympozia a příspěvky přednesené ve Vídni. 62 zařazených textů je rozděleno na příspěvky: I - obecně historické a historické, II - literárně historické, kulturní a filozofické, III - aktuálně politické, ekonomické a výhledové, IV - dokumenty a ohlas sympozia. Na uspořádání sborníku spolupracovali v Praze Eva Kantůrková a v Scheinfeldu Vilém Prečan.

Brněnský informační bulletin NMS - IDS č.1 (24.3.1989), 3 strany A4

- obsahuje úvodní prohlášení NMS, přehled aktivistů NMS z Jihomoravského kraje, informaci o oznamení veřejného shromáždění v Brně 12.4.1989, zprávu o akci aktivistů NMS v Brně 16.3.1989 zaměřené proti výrobě a prodeji vojenských hraček.

Zpravodaj Demokratické iniciativy č.3/89, 8 stran A4

- obsahuje mj.informaci o vytvoření výboru na podporu návrhu Nobelovy ceny míru V.Havelovi, Dopis D.I. Michailu Gorbačovovi, Listářnu Demokratické iniciativy.

Informace o církvi č.2 a 3/89, 20 a 25 stran A4

- přináší Dopis kardinála Tomáška předsedovi vlády, O zakázaném ovoci - reakci na stejnojmenný článek v časopise Vlasta č.48/88, informaci o udělení Gándhího ceny manželům Marii a Jiřímu Kaplánovým z Prahy (č.2/89), Dopis Josefa Zvěřtiny M.Jakešovi o "nelegálních církevních strukturách", interview s kardinálem A.Casarolim o východní politice a řada dalších informačních materiálů o církvi z domova a zahraničí (č.3/89).

Křesťanské obzory č.7, roč. II., (1.4.1989) 28 stran A4

- vede článků a informací duchovního zaměření zaznamenává toto číslo závěrečné řeči Jaromíra Námcce a ing.Pavla Dudra včetně informace VONS o jejich odšouzení.

Pohledy - časopis Demokratické iniciativy pro otázky zájmu, potřeb a práv spotřebitelů č.1, leden a únor 1989, 44 stran A4.
Ridí Karel Stindl, kontaktní adresa: Martin Litomiský, Doudova 6, Praha 4. Vstupuje do prvého čísla s řadou rubrik, věnujících se kultuře, diskusi, školství, životnímu prostředí, anketám mj.s úvodníkem K.Stindlem. O spotřební hodnotě pravdy, úvahou Bohumila Doležala nazvanou Dialog a informaci o připravovaném seriálu ze sklonku minulého století Případ Hilsner.

Čin - zpravodaj čs.skautů a skautek, č.1 - duben 1989, 10 stran 14 vydává první číslo k výročnímu dni Ivančeny - 24.dubnu, odhalení skautské kamenné mohyly pod Lysou horou v Beskydech v říjnu 1987 na památku pěti mladých skautů zastřelených 24.dubna 1945 gestapem v polském Těšíně. Kromě materiálů a informací se skautskou tématikou vzpomíná na Jana Palacha v glose Nebušme jen diváky a k letošním lednovým událostem v Praze se vraci článkem Školení pražské mládeže.

Punk - zbavit se všeho, co je nudný, zpožděný a organizovaný, 18 stran A4 Samizdatový materiál o hudebním hnutí Punk charakterizují především ukázky z písňových textů, úryvky z rozhovorů s předními členy punkových skupin Sex Pistols, Damned a dalšími, výroky a komentáře britského hudebního tisku.

Koan: plim plim trala la, Vlastimil Marek, 13 stran A4

pojednává o jedné ze zenbudhistických filosofii v konfrontaci s myšlenkovými stereotypy evropského způsobu myšlení.

Mandala, Vlastimil Marek, 23 stran A4

Stat o všudypřítomnosti a platnosti "atareindického" ("tibetského") způsobu teorie i praxe vnímání světa jako propojeného celku, symbolizovaného Mandalou: jakýmž "duševním ohlédnutím" tam, odkud začíná vědomí reality.

Krátké zprávy

Schůzka kolektivu mluvčích

Dne 8.dubna se v Praze sešel kolektiv mluvčích Charty 77, který tvoří její současní a bývalí mluvčí a další signatáři a stoupenci Charty 77. Zúčastnilo se ho 28 lidí, diskuse trvala pět hodin.

Na programu byla dosavadní práce Charty 77 v letošním roce, dále byly diskutovány některé podněty pro další činnost Charty 77; hlavní pozornost se však soustředila na dvě otázky - hladovku Stanislava Devátého a účast na prvnémajových manifestacích.

Mluvčí Charty 77 vydali k případu Stanislava Devátého dokument, který je adresovaný všem lidem dobré vůle doma i v zahraničí. "Obracíme se na Vás na všechny

s prosbou o pomoc. Pomozte všemi neúsilnými způsoby, kterými je možno vyjádřit protest proti jeho nesmyslnému věznění a kterými je možno požadovat jeho propuštění", uvádí se v dokumentu, k němuž připojili své podpisy všichni účastníci schůzky kolektivu mluvčích. Během další diskuse byly posuzovány kroky, které již byly na podporu St.Devátého učiněny, i ty, které se přípravují. Některí nezávislí aktivisté jsou již v kontaktu s americkou Helsinki Watch, jejímž prostřednictvím by rádi dosáhli návštěvy amerických lékařů, kteří by vyšetřili zdravotní stav Stanislava Devátého. Podle posledních zpráv je St.Devátý umístěn ve vězenácké nemocnic v Praze-Pankráci, a to pravděpodobně od 27.3.. Hladovku zahájil v den svého uvěznění - 16.3.

Pokud jde o účast Charty 77 na prvnájové manifestaci v Praze a o to, zda Charta 77 se má vyslovit k účasti na prvnájových manifestacích, na nichž by občané mohli vyjádřit kritická stanoviska, projevily se v diskusi různé názory. Některí účastníci schůzky vyjádřili obavy, zda účast Charty 77 na takové manifestaci je z hlediska jejího poslání legitimní a zda tato účast nebo výzva Charty 77 k veřejnosti by nepřispěla k vystupňování konfrontační atmosféry ve společnosti. Morální oprávněnost účasti Charty 77 byla však některými diskutujícími zdůvodňována zejména tím, že mnozí nezávislí aktivisté i další občané jsou nadále nespravedlivě vězněni a že prvnájová manifestace je vhodným prostředkem, jak proti tomuto věznění protestovat. Vyzvaly k tomu nedávno i maďarské nezávislé odbory. Bylo konstatováno, že bez ohledu na stanovisko Charty 77 se prvnájových oslav zúčastní mnoho občanů z nezávislých iniciativ i těch, kteří v ní nejsou aktívni, se záměrem manifestovat své občanské postoje. O tom, jaké názory na takovou účast panují v jiných nezávislých skupinách než v Chartě 77, informovali schůzku kolektivu mluvčích některí jejich účastníci, kteří v nich působí. [VIA Praha]

*

Petr Cibulka píše z vězení (úryvky)

... JUDr. Machourek je výborný advokát pro standartní situace a případy. I když jsem přesvědčen, že obhajoba tyradičním způsobem nemá v dnešních podmírkách nejmenší šanci na úspěch, mohu se mylit... Je ale potřeba si stále uvědomovat, že hájit dnes někoho, jako jsem já, je pro každého zavedeného advokáta oběť a může pro něho mít nepříjemné následky. A toho jsou si všichni vědomi.

... Jinak jsem nedostal dopis č.4 od Karla Srpa a druhý dopis od Jirky Štencla. Podal jsem si stížnost, ale nic si od ní neslibuji. Překvapil mě pozdrav od Ziny Freudové z Londýna. Jsem rád, že je stále v obraze. Jinak mně ještě napsali kámoši a kámošky z Jazzové sekce, Tomáš a Rosá Křivánkoví, Jana Chržová dokonce dvakrát, Marta Chadimová, od Mikoláše jsem dostal před časem dopis č.2. Všichni mně udělali radost. O Mikolášovi čtu dokonce v denním tisku a přeju mu to. Nakonec jsem si nechal Jirku Tichého, Magorova komplice. Psal mně výborný pozdrav.

... S informacemi z venku na tom nejsem tak zpatně. V novinách si dovolují o chloupeck víc a v tom, co vydávají Rusové a Poláci, je všechno ostatní.

... Jsem rád, že jsem měl své potíže stažené na minimum. Nevím tedy, co jsou to aklimatizační potíže. Naopak zdejšího pobytu využívám jako čtenářského nebo dokonce studijního stipendia.

Nakonec pozdravujte všechny přátele, kteří mi udělali radost: Vrátu Brabence z Toronta, Kozánky z Kyjova, Ivana Lempera, Petra Placáka, Standu Devátého, Elišku Meissnerovou, Františka Líšnu, Simona Hradíkovou, Ondru Pospichala, Mirka Adámka a další.

Dopis J. Čížka generálnímu tajemníkovi ÚV KSČ

25letý Josef Čížek z Trutnova, dělník a signatář Charty 77 píše ve své dopise z 2.4.1989 Miloši Jakešovi k jeho vystoupení na 13.zasedání ÚV KSČ, v němž znovu zdůrazňuje, "že rozhodující silou ve veškerém dění ve společnosti musí být naše strana", následující řádky: "Z tohoto pohledu se mi ovšem jeví: "veškerá moc pracujícího lidu, v jehož čele stojí dělnická třída", jako pouhá povinnost poslouchat, a to bez jakékoli moci... Chápal bych to, kdyby všichni dělnici byli komunisté. Ale dělnická třída, to jsou bezpartijní a příslušníci ostatních stran

a komunisté jsou dokonce v menšině, v neprospěch komunistů hovoří i ten fakt, že sami komunisté a funkcionáři na nižších stupních nerespektují usnesení a závěry nejvyšších stranických funkcionářů, přestože jejich dodržování vyžadují na ostatních."

Josef Čížek dále poznámeuává: "Těžko může vládní úředník hájit nebo prosazovat nějaký názor, když je vásán povinností plnit příkazy strany. Nelze sloužit dvěmu pánu." A zastavuje se u statí, v níž M.Jakeš říká: "Nelze rovněž přehlížet rizika spojená s činností nelegálních církevních struktur i některých církveních hodnostářů." J.Čížek ve svém dopise k tomu píše: "Zde se mělo hovořit otevřeně a konkrétně a nejen v názacích. Pro mne jako věřícího křesťana je jedinou nelegální strukturou ve státě sdružení Pacem in Terris s jejich představiteli. Pokud máte na myslí tím církevním hodnostářem Otce Františka kardinála Tomáška, chtěl bych se Vás v této souvislosti zeptat, jak byste jednal jako generální tajemník v situaci, že byste měl k řízení celé strany k dispozici jen tři krajské tajemníky, a ještě by Vás přesvědčovali, že jsou to vyhovující podmínky pro činnost strany... Vždyť každý zájmový spolek má větší prostor a lepší podmínky pro svoji činnost."

Na závěr svého dopisu J.Čížek vyslovuje názor: "A tak si myslím, že rozhodující pro vedoucí úlchu v našem státě by měla být přede vším úcta ke každému jednotlivci a životu všebec, vzájemná důvěra, cit pro touhy lidí a schopnost přijímat názory a kritiku druhých."

Zeny za Hanu Marvanovou

MUDr.Zora Bárlová z Horních Kepčic, okr.Litoměřice, konstatuje ve svém dopise z 2.dubna, adresovaném Výboru čs.vlády, že tento výbor nijak nereagoval na petici z 13.února t.r., kterou mezičlánkem podepsalo celkem 380 žen; petice se domáhala propuštění Hany Marvanové, svobodné matky čtyřletého dítěte. Hana Marvanová je již od 28.října m.r. ve vazbě, i když byla odsouzena - zatím nepravomocně - jen k podmíněnému trestu odňtí svobody. "Což Vám nestojí za odpověď žádat tolik žen - občanek této země?", tázá se závěrem dopisu Zora Bárlová.

*

Řetězové hladovky pokračují

Osmou průběžnou zprávu o pokračování řetězové hladovky poslal ministerskému předsedovi Adamovi ing.Petr Čapek z Brna. Ve zprávě se uvádějí nové případy soudních represí, mj.nedávné odsouzení Dušana Skály. Od 2.3. se řetězového půstu dálé zúčastnili Pavel Fianda, Petr Holeček, ing.Ledislav Hejl, Antonín Petrásek, Jana Jarošová, ing.Ivan Jaroš a Petr Doležal - po třech dnech, Petr Jílek, Zdeněk Kotrlý, Iva Kotrlá a Lada Hrouzková po 2 dnech a Milada Jílková i den; Josef Hornáček držel hladovku 4 dny.

*

Setkání Demokratické iniciativy

Dne 8.4. se konalo v Praze první setkání zástupců Demokratické iniciativy. Zúčastnilo se ho několik desítek lidí. Na programu byla zejména "Helsinská iniciativa k demokratizaci ČSSR". Přítomní se shodli v názoru, že předpokladem vypracování nové ústavy je propuštění politických vězňů, zrušení nově přijatých represivních zákonů a vypracování nové zákonné normy, která by stanovila, že čs.zákony mají platnost jen tehdy, jsou-li v souladu s dokumenty KBSE. Dalšími požadavky jsou snížení stavu policie, odborový pluralismus a legalizace nezávislých skupin. Postoj občanské důslednosti který se rozhodli přívrženci DI nadále uplatňovat, znamená vzít helsinský proces a oba pakty o lidských právech vážně a řídit se jimi, kde je to možné. Doporučuje se proto účast v diskusích na pracovištích, na shromáždění společenských organizací apod. To je obsahem petice občanské důslednosti, která na tomto setkání DI byla podepisována.

*

Setkání s italskými odboráři

Ve dnech 6.-7.4. pobývala v Praze skupina odborářských funkcionářů z Lombardie. Tvořili ji Riccardo Terzi a Antonio Fanzaga z Všeobecné italské konfederace pracujících (CGIL - sdružuje 4 800 000 odborářů komunistické a socialistické

orientace), Mario Stoppini z Italské odborové federace pracujících (CISL - 3 250 000 členů, ponejvíce křesťansky zaměřených) a Walter Galbusera z Italského svazu práce (UIL - 1 300 000 členů, hlavně socialistů, sociálních demokratů a republikánů). Žádná z těchto odborových ústředjen nemá styky nemá styky s čs. ÚRO. CGIL již dlouho není členem Světové odborové federace, své sporadické styky s ÚRO přerušila na protest proti odsouzení Václava Havla. Během svého pobytu se italští odboráři setkali s aktivisty čs. nezávislých iniciativ - Charty 77, VONS, Hnutí za občanskou svobodu, Čs. helsinského výboru a Klubu za socialistickou přestavbu Obrady. Schůzky trvaly celkem 9 hodin, z čs. strany se jich zúčastnili Jiří Hájek, Miloš Hájek, Otakar Jílek, Vladimír Kolmistr, Ladislav Lis, Václav Malý, Vojtěch Mencl, Václav Slavík a Jan Štern. Italští odboráři se zajímali o politickou a hospodářskou situaci u nás, o situaci na poli lidských práv, o zaměření a o činnost jednotlivých nezávislých iniciativ. Vyjádřili s nimi solidaritu a slibili jim svou politickou a morální podporu.

*

Zákaz shromáždění NMS v Brně

Dva brněnští členové NMS Hana Holcnerová a Vladimír Vyskočil oznamili MĚNV v Brně, že 12.4. chtějí na prostranství před hlavním vchodem do Janáčkova divadla v Brně seznámovat veřejnost s NMS a hovořit o problémech, které zajímají mladou generaci. Odbor vnitřních věcí - vedoucí Rudolf Ptáček - obvodního národního výboru v Brně i foto shromáždění zakázal s tím, že oznamovatelé jsou soukromé osoby, a proto nemohou zajistit veřejný pořádek.

*

Jiřina Šiklová žaluje Rudé právo

Signatářka Charty 77 dr. Jiřina Šiklová podala dne 5.4. k obvodnímu soudu pro Prahu I žalobu na šéfredaktora Rudého práva. Domáhá se ji tiskové opravy nepravdivého a pomluovačného článku v Rudém právu, který se dotkl její cti.

*

Reakce na dokument Charty 77

Učitelské noviny napsaly dne 3.4. mluvčímu Charty 77 Sašovi Vondrovi, že se redakci podrobně seznámili s jeho článkem - jak označují dokument Charty 77 - Slovo ke školství. Odpověď Učitelských novin je slušná a vyhýbavá.

*

Fórum studentů AMU

Dne 4.4. se pod názvem Dialog konalo fórum studentů fakult pražské AMU, tj. hudební, divadelní a filmové fakulty. Fórum svolal a řídil celoštolský výbor SSM. Pozvaní zástupci ÚV SSM, ÚV KSC, generální prokuratury, kteří účast přislíbili, se nedostavili, i když byl termín konání fóra kvůli jejich účasti třikrát odložen. V dialogu přítomných s nepřítomnými byla jednoznačně odsouzena kampaně proti V. Havlovi a nezávislým iniciativám. Na závěr byly zpracovány hlavní teze diskusních příspěvků s tím, že fakultní výbory SSM je zpracují jako stanovisko členské základny SSM. Fóra které se konalo v Městské lidové knihovně, se zúčastnilo asi 300 studentů.
